Svampeåret på Sjælland 2011

Ved Anne Storgaard og Jørgen Vingborg

Vinter/forår

Året startede koldt og med meget sne, der havde dækket Sjælland siden november 2010. Det afholdt dog ikke 16 deltagere fra at møde op på årets første tur i Store Hareskov den 30. januar. Det var den første tur af en række ture i samme skovområde hver måned året rundt. Planen er at beskrive de svampe, som findes på dette sted både på nettet og senere i en publikation. Initiativtager er Ole Terney, der har allieret sig med gode svampevenner, der hjælper med i gennemførslen af turene. Ole var forbavset over antallet af deltagere, men da det var en utrolig smuk vinterdag, var vi mange, der havde fået lyst til en skovtur.

En af de første svampe, vi fandt, var Duftende Korkhat på en knækket granstamme. Det var mest poresvampe og barksvampe, der blev fundet på turen, men nogle få hatsvampe blev det også til, Gul Fløjlsfod og Vinter-Huesvamp.

Der studeres Duftende Korkhat. Foto: Anne Storgaard.

I slutningen af februar var det meste af sneen smeltet i Hareskoven, men det var stadig nogenlunde de samme svampe, som vi fandt på turen måneden efter. De første skivesvampe, Lachnellula occidentalis, blev fundet på fugtigt liggende lærkekviste. Dagens overraskelse var dog, at en af turlederne, Jørn Kofod, havde lavet en stor portion svampesuppe til os. Den blev serveret ved turens afslutning, og det gjorde godt med suppe at varme sig på inden hjemturen.

Jørn Kofod giver os opskriften på svampesuppen. Foto: Anne Storgaard.

På en af årets tidlige forårsdage med dagtemperaturer på ca. 10 grader i midten af marts var vi på tur i Store Dyrehave. Vi fandt omtrent de samme svampe som på vinterturene, men bl.a. Stor Dukatbæger var ikke set tidligere. Den gør som altid et stort indtryk, når den lyser op i skovbunden på liggende grene af ædelgran. Resten af marts og april var meget tørre måneder. Vi fik under halvdelen af den nedbør, som vi normalt plejer at få i forårsmånederne. På turen til Rørvig 2. påskedag blev der fundet en del træboende arter, men kun et enkelt mycelium med en af de forårssvampe, som vi leder efter i april, nemlig Anemone-Knoldskive.

Anemone-Knoldskive. Foto: Benny T. Olsen

Vejret var også tørt i starten af maj, så de få frugtlegemer af Spiselig Stenmorkel, som vi fandt på turen til Tisvilde Hegn, havde kendt bedre dage. Til Åbent Hus den 2. maj, blev der dog udstillet en del svampe, også hatsvampe, men de flotteste svampe var frugtlegemer af Kæmpe-Stenmorkel og Krølhåret Pragtbæger. Regnen kom først i midten og slutningen af maj, så morkelsæsonen nåede desværre ikke at blive reddet. På foreningens traditionelle tur til Boserup, blev der kun fundet 6-7 Spiselig Morkel, hvoraf de fleste havde kendt bedre dage. Vårmusseron er som regel mere stabil, og der blev fundet mange på vores ture i Karlstrup Mose og i Store Hareskov i slutningen af maj. På turen i Hareskoven samlede vi også de første Punktstokket Indigo-Rørhat. I juni var kantarellerne ved at komme frem, men de fleste var endnu ikke "plukkemodne". På pinseturen i Gribskov var der kun et par frugtlegemer med en hatdiameter på 2-3 cm. På pinseturen fandt vi også lidt Foranderlig Skælhat og Almindelig Østershat, så der alligevel blev lidt at lægge i kurvene. Giftig Trævlhat blev ivrigt studeret, da de unge frugtlegemer kan minde en del om Vårmusseron. Jeg var ikke med på turen i Karlstrup Mose, men det fortælles, at det på denne tur var arter af rødblad, der lavede ravage blandt Vårmusseronerne.

Sommer

Søndag inden Sankt Hans var vi på tur i Kongsøre Skov i Odsherred. Vi fandt en del svampe især på morbundsstykket langs kysten. Foruden hundredevis af Kantareller både Almindelig og Bleg, fandt vi Sommer-Rørhat, Punktstokket Indigo-Rørhat, Spiselig Skørhat, Broget Skørhat, Rødmende Fluesvamp m.m. Dagens nok mest usædvanlige art var Skællet Støvbold på et græsområde nær kysten. Den indre del af skoven gav kun få arter, men alt i alt var vi meget tilfredse med udbyttet. Også turen i Store Hareskov i slutningen af juni gav mange fund blandt de mykorrhizadannende svampe, og Jørn Kofod havde atter suppe parat til alle ved gennemgangen af svampene.

Årets første kantareller. Foto: Anne Storgaard

Den 2. juli druknede Københavnsområdet i regn, og resten af Sjælland fik også en god portion af tordenbygerne. Kantarelturen i Gribskov den 10. juli slog alle rekorder. 3 store wokfulde kantarelstuvning blev produceret til de ca. 30 deltagere. Da det var umuligt at spise op, fik flere deltagere rester med hjem til aftensmaden. På demonstrationsbordet var der også mange arter, bl.a. årets første Tragt-Kantarel. Af sjældenheder kan nævnes Flammeporesvamp, der vokser på en liggende granstamme lige ved Grønnekilde. Det er et kendt mycelium, men vi så den ikke på samme tur sidste år.

Der renses kantareller ved Grønnekilde Foto: Anne Storgaard

Flammeporesvamp Foto: Anne Storgaard

Turen til Bøndernes Hegn og Frederiksdal Skov den 24. juli gav også en del svampe både til gryden og til nærmere bestemmelse under mikroskopet. I Frederiksdal Skov fandt vi Pigget Grynskælhat på en liggende bøgestamme. Den har tidligere været kendt fra skoven, men har ikke været set her i mange år. På turen i Store Hareskov ugen efter kunne vi uden problemer samle omkring 100 arter på et par timer også arter, der normalt først plejer at dukke op senere på året f.eks. Sodrørhat og div. arter i kanelslørhattegruppen, men ellers var dagens svamp (desværre) Galderørhat. Nogle få var dog heldige med at få fyldt kurvene med bl.a. Stor Trompetsvamp og Brunstokket Rørhat. Den 7. august var vi på tur til Ulkerup Skov i Nordvestsjælland. Det var desværre det område på Sjælland, der havde fået mindst regn i de foregående 14 dage. Lidt kom der dog i kurvene bl.a. Broget Skørhat og Rødmende Fluesvamp, men vi måtte vriste de fleste svampe ud af munden på meget sultne snegle.

Vi havde bedre held med at få fyldt kurvene ugen efter i Danstrup Hegn. Også her blev der noteret ca. 100 arter på turen. Nåleskoven var ved at være godt med med hensyn til svampe. I andre mere tørre år må vi vente til slutningen af september og til oktober, før der er noget at komme efter. Specielt blev en liggende granstamme med Skinnende Lakporesvamp meget beundret. Dagens sjældenhed var et fund af Olivengrøn Spidshat, der kun er fundet få gange tidligere i Danmark.

Benny T. Olsen og Svend Olsen studerer Skinnende Lakporesvamp. Foto: Anne Storgaard

I slutningen af august startede onsdagsturene, og der var ofte flere ture hver weekend. Jeg havde kun mulighed for at være med på en lille del af turene. Jeg var dog på tur i Bidstrupskovene den 28.august. Vi fandt bunker af svampe: indigo-rørhatte, Karl Johan, tragtkantareller og trompetsvampe. Vi var kun 5 deltagere. Det var synd, da der var rigeligt til gryderne. Sjældenhederne blev nok overset på grund af madsvampene, men ca. 100 arter i alt så vi dog.

En lille del af dagens høst i Storskoven ved Hvalsø. Foto: Anne Storgaard

Efteråret.

Vi havde som sædvanligt en udstilling på Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum den første weekend i september i forbindelse med museets værkstedsdage. I løbet af weekenden kom ca. 1200 gæster forbi. Vi havde ingen problemer med at lave en pæn svampeudstilling. Desuden blev der farvet garn, og en lille udstilling med farvekranse osv. trak mange til. Mens de voksne kiggede på svampe og farvning, kunne børnene male gipssvampe.

Der males gipssvampe på værkstedsdagene i Hørsholm. Foto: Anne Storgaard.

Det mere eller mindre fugtige vejr fortsatte det meste af september. Jeg var kun med på nogle få ture, men der berettes om mange Stor Trompetsvamp adskillige steder på Sjælland. Der var også ved at komme godt gang i Tragt-Kantarellerne. Vi savnede det store Karl Johan-boom, der plejer at komme i slutningen af august eller i starten af september, men vi måtte trøste os med Trompetsvamp.

Lukas har fundet Trompetsvamp i Kongsøre Skov. Foto: Anne Storgaard

I slutningen af september gik turen til Arresødal Skov med ca. 24 deltagere i flot vejr.Vi snakkede om svampene undervejs. Frokost på den nye bro over kanalen. Fin tur. Hareskovturen havde mere end 70 deltagere, så turlederne havde rigeligt at se til. Stort projekt og mange svampe. I starten af oktober tog vi til Teglstrup Hegn – en rigtig flot og givtig tur. 12 personer, 23-24 grader med fuld sol, og det var d. 1. oktober ! Turen til Danstrup Hegn ugen efter gav rigtigt mange svampe, hvilket var godt, da der både skulle bruges nogen til foredraget om svampe på Geologisk Institut og til kulturnatten i Botanisk Have. Alle samlede ind til formålet, og samtidig fik vi masser af Trompetsvamp og Tragt-Kantarel med hjem til gryderne.Kulturnatten i København fredag før efterårsferien blev ikke så stort et tilløbsstykke som de tidligere år. Det er vurderet at ca. 3000 – 3500 kom forbi vores udstilling, som rummede mere end 230 arter.

Turen til Freerslev Hegn den 16. oktober gik fint, vi 14 voksne og de 2 børn havde et forrygende vejr. Selvom der havde været nattefrost i dagene inden, så svampene ikke ud til at have taget skade. Vi noterede over 100 arter. Turen sluttede med et flot mycelium af Trompetsvamp, så alle fik kurven fuld. De 2 børn var meget interesserede, og som de kan huske! På turen til Røsnæs i slutningen af oktober kunne man tydelig se nedtællingen til vinter og den manglende svampeflora. En deltager rapporterede, at der næsten ingen svampe var at finde. En kraftig tåge generede ligeledes deltagerne. Hekseringsturen i starten af november bar ligeledes præg af henfaldende frugtlegemer. Kun få fandt friske eksemplarer af Tragt-Kantarel.

På turen til Ulkerup Skov 30. oktober var vi kun fire. En var helt ny svampesamler og ikke medlem af foreningen endnu. En anden var meget kyndig i svampebestemmelse men ukendt med Sjælland, da han er bosat i Esbjerg. Han var god til at bestemme de lidt ualmindelige svampe på turen. En tredje deltager havde lige været på svampeuge på Vallekilde Højskole, så det var en lille broget flok, men vi fandt ca. 50 forskellige andre arter, heriblandt nogle mere ualmindelige, som Elastik Foldhat, Liden Kantarel og Stribet Redesvamp.

Svampebestemmelse og udstillingerne i Tølløse ultimo august, september og oktober har været meget ringe besøgt, højst et par hoveder pr. gang, og det var naboer eller turdeltagere fra dagen før. Kun èn person kom, fordi hun havde set det i medlemsprogrammet. Der er blevet skrevet om det i den lokale avis og sat opslag op i butikker, på skoler og biblioteker, men arrangøren konstaterer at interessen ikke er der, så de seancer vil ikke blive gentaget.

Hornbækturen i slutningen af november, havde som sædvanligt fuldt hus. Nu var svampefloraet ret magert, så svampedemonstrationen var ret hurtigt overstået. Den obligatoriske Frost-Sneglehat blev dog fundet, og dagen sluttede med et flot frokostbord med div. lækre svamperetter.